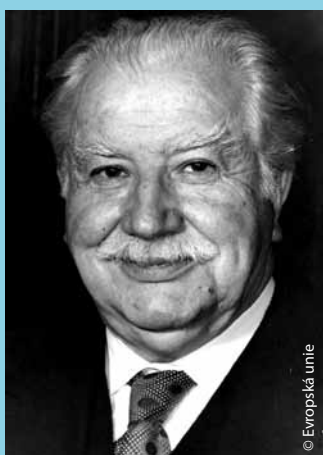

Joseph Bech: jak může malá země sehrát klíčovou roli v integraci Evropy

Joseph Bech 1887- 1975

Joseph Bech byl lucemburský politik, který na začátku 50. let minulého století pomáhal založit Evropské společenství uhlí a oceli a na konci 50. let se stal jedním z hlavních strůjců myšlenky evropské integrace.

Společné memorandum zemí Beneluxu vedlo v červnu roku 1955 ke svolání messinské konference, která připravila cestu ke vzniku Evropského hospodářského společenství.

Joseph Bech v Lucembursku zažil dvě světové války, a proto chápal, jak bezmocný může být malý stát, který stojí osamoceně mezi dvěma mocnými sousedy. Uvědomil si, jak je důležitý internacionalismus a spolupráce mezi státy, má-li vzniknout stabilní a prosperující Evropa. Stál u zrodu unie Beneluxu mezi Belgií, Nizozemím a Lucemburskem. Jeho zkušenosti se velice osvědčily při budování evropských institucí. Proces utváření této unie tří malých států se posléze stal vzorem pro vznik samotné Evropské unie.

Mládí a úspěchy v politice

Joseph Bech se narodil 17. února 1887 v lucemburském Diekirchu. Ve švýcarském Fribourgu a v Paříži vystudoval práva. Po ukončení studia v roce 1914 si otevřel právní praxi a ještě téhož roku byl za nově založenou Křesťanskou sociální stranu zvolen do lucemburské poslanecké sněmovny.

V roce 1921 se Bech stal ministrem pro vnitřní záležitosti, výchovu a vzdělávání. V roce 1926 se stal předsedou vlády a ministrem zahraničí a zemědělství. V letech 1926 a 1936, kdy byl ministerským předsedou, udeřila světová finanční krize. Bech si uvědomoval, že vývoz zboží má pro hospodářství země zásadní význam. Vzhledem k tomu, že hlavním obchodním partnerem Lucemburska bylo Německo, země byla na svém sousedovi velice závislá. Bech se proto snažil hospodářskou závislost Lucemburska na Německu co nejvíce omezit. Pokoušel se rozšířit trhy pro lucemburský ocelářský průmysl a poprvé jednal o užší hospodářské spolupráci a celní unii s Belgií a později i s Nizozemskem. Tyto

klíčové snahy přispěly během druhé světové války k vytvoření unie Beneluxu.

Druhá světová válka

Po invazi nacistického Německa do Lucemburska 10. května roku 1940 byl Bech donucen odejít do exilu a s řadou dalších ministrů a hlavou státu, velkovévodkyní Charlottou, vytvořil v Londýně exilovou vládu. Ve funkci ministra zahraničních věcí podepsal v roce 1944 smlouvu o vzniku Beneluxu. Jeho zkušenosti s vytvářením hospodářské unie, která v rámci svého vnitřního trhu podporuje volný pohyb pracovníků, kapitálu, služeb a zboží, se později osvědčily při zakládání Evropského hospodářského společenství.

Celou Bechovu politickou kariéru poznamenaly prožitky z první světové války a z doby následné hospodářské krize, kdy

Lucembursku hrozilo, že jej pohltí jeho sousedé. Prožitý pocit bezmoci vedl k tomu, že se Joseph Bech stal silným zastáncem myšlenky internacionalismu.

Zastupoval proto Lucembursko při všech mnohostranných jednáních jak během druhé světové války, tak po jejím skončení, a přesvědčoval své krajany, aby schválili vstup velkovévodství do nově zakládaných mezinárodních organizací: unie Beneluxu v roce 1944, Organizace spojených národů v roce 1946 a NATO v roce 1949.

Evropské společenství uhlí a oceli

Dne 9. května roku 1950 byl Bech lucemburským ministrem zahraničních věcí. Uvědomoval si, že je třeba, aby se jeho země prostřednictvím smluv o hospodářské a politické spolupráci spojila se svými sousedy, a proto s nadšením uvítal návrh na vytvoření Evropského společenství uhlí a oceli, který toho dne předložil francouzský ministr zahraničních věcí Robert Schuman. Věděl, že Lucembursku to přinese potřebné příležitosti a že země dostane v Evropě místo, které jí přísluší, a právo rozhodovat o zásadních věcech. Postavení Lucemburska v Evropě se dále zlepšilo, když se Josephu Bechovi podařilo dosáhnout toho, aby měla v Lucembursku své sídlo centrála Vysokého úřadu Evropského společenství uhlí a oceli.

V další fázi vývoje Bech podporoval plány na založení Evropského obranného společenství. Francie tyto plány v roce 1954 odmítla, ukončení procesu evropské integrace to však ani zdaleka neznamenalo.

Messinská konference

Od 1. do 3. června roku 1955 předsedal Joseph Bech konferenci v italské Messině, z níž později vzešla Římská smlouva, základ Evropského hospodářského společenství. Tato konference se soustředila na memorandum, které předložily tři země Beneluxu včetně Lucemburska, zastoupeného Josephem Bechem. Memorandum obsahovalo plány Francie a Holandska na zahájení nových činností v oblasti dopravy, energetiky (zejména jaderné) a také společného trhu a hovořilo o potřebě společného orgánu, který bude mít skutečné pravomoci. Na základě zkušeností s unií Beneluxu a Evropským společenstvím uhlí a oceli navrhli tři ministři

zahraničí plán, jenž dále rozvíjel myšlenku holandského ministra Beyena a doporučoval hospodářskou spolupráci jako cestu ke sjednocení Evropy. Tato zpráva je nazývána „Spaak Report“ podle belgického ministra Spaaka, předsedy výboru, který ji vypracoval, a stala se základem pro mezivládní konferenci, z níž vzešel návrh smluv o společném trhu a spolupráci v oblasti jaderné energie. Tyto smlouvy byly podepsány v Římě dne 25. dubna roku 1957.

V roce 1959 se Bech vzdal funkce ministra zahraničních věcí, kterou zastával od roku 1929. V letech 1959 až 1964 předsedal sněmovně reprezentantů a poté, ve věku 77 let, odešel z politické scény. Zemřel o 11 let později, v roce 1975. Díky roli, kterou sehrál v procesu sjednocování Evropy, je v současné době považujeme za jednoho z zakladatelů Evropské unie. Nacházíme v něm vynikající příklad toho, jak může i malá země jako Lucembursko rozhodujícím způsobem ovlivnit mezinárodní scénu.

Bech s filmovou kamerou při chvilce odpočinku na messinské konferenci v roce 1955.